

Alþingi
Erindi nr. þ 136/1511
komudagur 31.3.2009

Umsögn

frá meiri hluta umhverfisnefndar.

Hinn 17. mars 2009 barst umhverfisnefnd erindi iðnaðarnefndar þar sem óskað var umsagnar um frumvarp til laga um heimild til samninga um álver í Helguvík, 394. mál.

Í frumvarpinu er kveðið á um heimild iðnaðarráðherra til samningsgerðar um álver í Helguvík. Nefndin hefur eingöngu fjallað um þá þætti málsins sem snúa að umhverfisþætti hans og þar með málefnasviði nefndarinnar. Nefndin vekur athygli á því að þar með snýr umsögn hennar ekki að einstökum greinum frumvarpsins heldur umhverfisþáttum tengdum álveri í Helguvík.

Fyrir liggur að Skipulagsstofnun hefur skilað álitum um mat á umhverfisáhrifum og er helsta niðurstaða stofnunarinnar sú að fyrirhugað álver í Helguvík muni ekki valda neikvæðum og óafturkræfum áhrifum á umhverfi eða samfélag. Stofnunin bendir þó réttilega á að matið snýr eingöngu að umhverfisáhrifum af fyrirhuguðu álveri en ekki tengdum framkvæmdum. Þá eigi þeir virkjunarkostir sem orkuveitendur álversins hyggjast nýta eftir að fara í umhverfismat.

Þrátt fyrir niðurstöðu Skipulagsstofnunar verður af álverinu loftmengun af brennisteinstvíoxíði, flúoríði, PAH og svifryki. Niðurstaða líkanreikninga er þó að styrkur efnanna í andrúmslofti vegna útblásturs frá álverinu verði innan umhverfismarkna og viðmiðana sem sett hafa verið á Íslandi og í Evrópusambandinu. Þó megi gera ráð fyrir breytingum á gróðri og undirstrikar Skipulagsstofnun í matsskýrslu sinni mikilvægi vöktunar með tilliti til áhrifa á gróður og dýralíf. Tekur meiri hlutinn undir þessi viðhorf og áréttar mikilvægi umhverfisvöktunar. Nánar er kveðið á um skyldur rekstaraðila til umhverfisvöktunar í 5. kafla starfsleyfis sem Umhverfisstofnun hefur gefið út.

Í umhverfismati Skipulagsstofnunar kemur skýrt fram að álver í Helguvík muni hafa verulega neikvæð áhrif vegna losunar gróðurhúsalofttegunda enda reiknast losunin um 13% af heildarlosun Íslendinga viðmiðunarár Kyoto-bókunarinnar 1990. Álverið hefur nú fengið úthlutað 539 þúsund losunarheimildum frá úthlutunarnefnd losunarheimilda sem jafngildir 150 þúsund tonnum áls á ári. Í ákvæði frumvarpsins sem lýtur að skattlagningu er m.a. lagt til að í fjárfestingarsamningi verði heimilt að kveða á um að ekki skuli lögð á reksturinn umhverfisgjöld eða umhverfisskattar umfram það sem önnur sambærilega fyrirtæki á Íslandi kunni að bera. Jafnframt skuli ekki leggja skatta eða gjöld á útblástur lofttegunda eða aðra losun úrgangsefna nema slíkt sé jafnframt lagt með almennum hætti á öll önnur íslensk fyrirtæki. Með hliðsjón af jafnræðissjónarmiðum er þetta eðlilegt en getur þó ekki hindrað álagningu skatta eða gjalda sem gerð er með almennum hætti.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir samningi um álver sem anni framleiðslu á allt að 360 þúsund tonnum á ári en einungis hefur verið úthlutað losunarheimildum fyrir allt að 150 þúsund tonnum á ári. Þá er starfsleyfi Umhverfisstofnunar vegna álversins gefið út vegna rekstur álvers í Helguvík með allt að 250 þúsund tonna ársframleiðslugetu á áli og er gildistími þess til ársloka 2024. Bæði losunarheimildir og starfsleyfi gera því ráð fyrir minni ársframleiðslu en áætlaðri framleiðslugetu álversins samkvæmt þeim samningi sem í frumvarpinu er lagt til að heimilað verði að gera. Umhverfismat Skipulagsstofnunar byggist jafnframt á álveri með sömu framleiðslugetu og getið er í starfsleyfi, þ.e. 110 þúsund tonnum minni en framleiðslugetu samkvæmt samningi. Vekur meiri hlutinn athygli á þessu misræmi.

Kristinn H. Gunnarsson og Karl V. Matthíasson voru fjarverandi við afgreiðslu umsagnar nefndarinnar.

Alþingi, 31. mars 2009

Helgi Hjörvar,
form.

Katrín Júlíusdóttir.
Eygló Harðardóttir.
Árni M. Mathiesen.
Jón Gunnarsson.
Kjartan Ólafsson.